

X. LEVÉL.

*Költ Komáromban, Püstközt Havdnak
5. Napján.*

Az Országok' Táblájának folytatása.

Burkus Ország. Nagy. 3600. 4. szeg. m. föld. Lak. szám. egy 4. szeg. m. földön 1667. Nép. 6,000,000. Jöv. 34,000,000. for. H. er. 200,000. ember.

A' Palatinátusi és Baváriai Választó Fejedelemség. Nagy. 1064. m. f. Lak. száma egy 4. szeg. m. f. 1973. Nép. 2,100,000. Jöv. 10,000,000. for. H. er. 24,000.

Saxónia. Nagy. 736. 4. szeg. m. f. Lak. szám. egy 4. szeg. m. f. Nép. 1,895,000. Jöv. 6,800,000. tallér. H. er. 25,000.

Braunschweig Lüneburg. Nagy. 700. 4. szeg. m. f. Lak. száma egy 4. szeg. m. f. 1214. Nép. 850,000. Jöv. 5 $\frac{1}{2}$ 000,000. tal. H. er. 20,000.

Moguntzia. Nagy. 175. 4. szeg. m. f. Lak. száma egy 4. szeg. m. f. 1830. Nép. 320,000. Jöv. 1 $\frac{1}{2}$ 000,000. for. H. er. 2200.

Trevir v. Trier. Nagy. 151. 4. szeg. m. f. — — — Jöv. 780,000. f. H. er. 1300.

M. Gyűj. IV. N.

K

Ko-

Kolónia v. Kölln. Nagy. 360. 4. szeg. m. f. Lak. száma egy 4. szeg. m. f. 1250. Nép. 550,000. Jöv. 1,000,000. f. H. er. 6000.

Wirtemberg. Nagy. 200. 4. szeg. m. f. Lak. száma egy 4. szeg. m. f. 2925. Nép. 585,000. Jöv. 2,000,000. f. H. er. 6000.

Hasszó-Kasszel. Nagy. 260. 4. szeg. m. f. Lak. száma egy 4. szeg. m. f. 1730. Nép. 450,000. Jöv. 2,000,000. tal. H. er. 15,000.

Hasszó-Darmstadt. Nagy. 100. 4. szeg. m. f. Lak. száma egy 4. szeg. m. f. 3000. Nép. 300,000. Jöv. 1,150,000. H. er. 4000.

Baada. Nagy. 52. 4. szeg. m. f. Lak. száma egy 4. szeg. m. f. 3845. Nép. 200,000. Jöv. 1,200,000. f. H. er. 3000.

Dánia. Nagy. 11,400. 4. szeg. m. f. Lak. száma egy 4. szeg. m. f. 193. Nép. 2,400,000. Jöv. 7,000,000. tal. H. er. 78,000. és 60. hadi hajó.

Svétzia. Nagy. 13,057. 4. szeg. m. f. Lak. száma egy 4. szeg. m. f. 229. Nép. 3. mil. Jöv. 9. mil. tal. H. er. 47,000. és 25. nagy hajó.

Muszka Ország. Nagy. 305,000. 4. szeg. m. f. Lak. száma egy 4. szeg. m. f. 78. Nép. 30. mil. Jöv. 35. mil. rúbel. H. er. 450,000. és 50. nagy hajó.

Lengyel Ország. Nagy. most 10,050. volt pedig 13,400. 4. szeg. m. f. Lak. száma

ma

ma egy 4. szeg. m. f. 849. Nép. 8,500,000.
Jöv. 3,194,000. tal. H. er. 17,000.

Portugallia. Nagy. 2000. 4. szeg. m. f.
Lak. száma egy 4. szeg. m. f. 1180. Nép.
2,360,000. Jöv. 18. mil. tal. H. er. 25,000.
és 24. hadi hajó.

Spanyol Ország. Nagy. 9278. 4. szeg.
m. f. Lak. száma egy 4. szeg. m. f. 1132.
Nép. 10 $\frac{1}{2}$. mil. Jöv. 100. mil. piafter. H.
er. 60. v. 70,000. és 130. hadi hajó.

Frantzia Ország. Nagy. 10,200. 4. szeg.
m. f. Lak. száma egy 4. szeg. m. f. 2480.
Nép. 25. mil. Jöv. 430. mil. livra. H. er.
180,954. regulázott, és 76,460. regulátlan
katona, és 221. hajó.

Ánglia több részeivel. Nagy. 6308. 4.
szeg. m. f. Lak. száma egy 4. szeg. m. f.
1870. Nép. 11,800,000. Jöv. 16. mil. font
sterling. H. er. 21,500. ember, 114 leg-na-
gyobb, és 164. egyéb-féle hajó.

A' frigyes Belgium. Nagy. 625. 4. szeg.
m. f. Lak. száma egy 4. szeg. m. f. 4000.
Nép. 2,500,000. Jöv. 40. mil. Belga f. H.
er. 36,000. és 95. hajó.

Helvétzia. Nagy. 955. 4. szeg. m. f.
Lak. száma egy 4. szeg. m. f. 2094. Nép.
2. mil. Jöv. — H. er. 13,000. van mindég
fegyverben.

Olasz Ország. Nagy. 5625. 4. szeg. m.
f. Lak. száma egy 4. szeg. m. f. 2888. Nép.
16,250,000.

Szárdínia. Nagy. 1260. 4. szeg. m. f. Lak. száma egy 4. szeg. m. f. 2516. Nép. 3,170,000. Jöv. 17. mil. lire. H. er. 24,000, és 32. hadi hajó.

Két Szitzília. Nagy. 1850. 4. szeg. m. f. Lak. száma egy 4. szeg. m. f. 3243. Nép. 6. mil. Jöv. 5. mil. Neap. arany. H. er. 25,000. és 25. hadi hajó.

Pápa Tartományja. Nagy. 900. 4. szeg. m. f. Lak. száma egy 4. szeg. m. f. 2477. Nép. 2,230,000. Jöv. 2. mil. tal. H. er. 5000. és 20. hadi hajó.

Toskána. Nagy. 440. 4. szeg. m. f. Lak. száma egy 4. szeg. m. f. 2272. Nép. 1. mil. Jöv. 3. mil. Scudi. H. er. 3000. ember és egynehány hajó.

Venétzia. Nagy. 865. 4. szeg. m. f. Lak. száma egy 4. szeg. m. f. 3006. Nép. 2,600,000. Jöv. 8. mil. tal. H. er. 6000. és 30 hajó.

Török Birodalom. Nagy. 50,000. 4. szeg. m. f. Lak. száma egy 4. szeg. m. f. 980. Nép. 49. mil. Jöv. 30. mil. tal. H. er. 150,000. és 60. hajó.

Az északi Amerikai közönségns Társaság. Nagy. 40—45,000. 4. szeg. m. f. Lak. száma egy 4. szeg. m. f. — Nép. 2,383,300. adó fizető lakos. Jöv. — H. er. 70,000. van, a' ki katonának bé-íratott, és 20. hajó.

Pestről. Cs. I.

Kas.

Kafsdn, Bika Hav. 17-dik napj. 1790.

Nem szüntek-meg Kafsának tér útszái sem az egész éjjel, sem már ma is, az örm kiáltozás és a' tárogató síp nemzeti muzsikánk örvendetes hangzatitól, miólta törvényes Igazgatónk, Fő Meltóságú *Báró Ortzy László* hozzánk érkeze. (Vajha ez örvendetes napot Nemzetünknek 's Nyelvünknek ama nagy oszlopa B. Ortzi Lőrincz érhetne volna! —) Ezen hónap 15-dike vala az a' nap, a' mellyben meg-nevezett Fő-Ispányunk ö Excellenciája Miskoltzról Szikszó mellett határunkba bé-lépett. Szikszai járásunknak Fő-Birája *Szirmay Péter* Úr azon helyen fogadta lovas Nemeiségével ö Excell. a' hol 999. Német, a' Tököli serege által fel-kontzoltatván, halomra hánytatott, és a' mellyet még most is *Német-halomnák* hívnak. Itt köszönté-meg ö Excellenciáját Magyar Nyelven és Magyar érzéssel T. Nagy-Réti *Darvas József* Úr, a' Helytartói Tanátsos M. *Darvas Ferentz* Úrnak Testvér Bátyja, Megyénknek egyik első-rendű tagja. Benn Szikszón a' Ref. Predikátor T. *Vétsei Sigmund* Úr, és a' Zsidó felekezet; a' szállásán pedig T. Fáy Ábrahám Úr az Eperjesi Törvény-szék' egyik Birája. Ebédet B. Perényi Ház, Szikszó-
K 3
nak

nak egyik Földes Ura adott. Ropogtak a' mozsár ágyúk, Rendeink örömének hirdetésére, mellyet az útszákon álló bámulásra ragadott Nep kiáltozásával nevelt. Nevezetes vala az, hogy egy öreg Nemes ember a' Nemefi fereg által erre rendeltetvén, ez izenettel jöve - bé ő Excellentiájához: *Tekintetes Fő Ispány Uram! Az együtt levő Nemefi lovaság köszönteti Tekintetes Fő Ispány Uramat, s kívánja hogy az Ur Isten éltesse a' Tekintetes Fő Ispányt sok hosszú időnkig mindnyájunknak örömeire; 's ezzel villza fordulván, Mondja valaki, úgy mond, hogy löjjenek egygyet! — Az emberifeget annyira szerető Fő Ispány szemeit el-futotta a' könnyü; köszönöm édes Barátom, felele, mind a' kend fáradtságát, mind a' Nemes Sereg jó indulatját. Isten éltesse a' Nemes Sereget is kedves Hazánk' ditsőségére, 's megtöltvén maga ő Excellentiája egy poharat az öregnek kezébe ada, és ámbár maga bort nem iszik, ekkor még is a' Nemességért valamit ivott. — Éjtszakára Forróra jött az egész Sereg, hol a' Kátsai Városi Tanács, ezen Helységnek Földes Ura ő Excellentiáját hasonlóképpen örvendezve fogadta. — Tegnap, az az 16-dikban, Perény helység mellett várta ő Excellentiáját a' Vármegyének Zászlójával a' Seregnek Kapitánya Szir-*

may

may József Úr, kinek bámúlást érdemlő de-
 li termete, drága árrú paripája, 's pompás
 öltözete az egész Seregnek nagy dísz adott.
 A' Tsereháti Járásnak Fő Bírja *Szent Im-
 rey Gábor* Úr ki-vontt fegyverrel idvezlé
 kedves Fő-Ispányunkat; *Bártzay István*
 Úr pedig egy Magyar Beszéddel fogadta.
B. Mészkó famíliának házánál Ord. Vice-Is-
 pányunk. Confil. *Fay Agoston* Úr monda
 ismét egy gyönyörű Magyar Beszédet, sok
 Urafágnak jelenlétében, kik közzé számlá-
 landók a' Kátsai Kamarának Követjei *Gróf
 Batthyáni Kajétán*, és *Mumhárd Sándor*
 Urak. Végre a' ropogó örvendetes hír-a-
 dásaí alatt jött-bé a' Miskóltzi kapun az e-
 gész Sereg; Leg-elöl mentek a' trombitá-
 fok; azt a' tárogató-síp követte a' Tserehá-
 ti és Göntzi járásbeli Nemességgel, mellyet
Szent-Imrei Gábor és *Aurányszki Lajos* U-
 rak két szakaszban vezettek. Ezt az *Alvin-
 tzy* gyalog Magyar Seregének Bandája vál-
 totta-fel, melly török muzsika tsengésével
 töltötte-bé útszáinkat az úgy nevezett Zrí-
 nyi marsát zengvén. Ez után *Szirmay Józ-
 sef* Úr jártatta kevély paripáját, kit nyomi-
 ban a' főbb rendű Nemes Ifjúág azon Zász-
 lóval követett, a' melly 1741-ben a' tsatá-
 zó Magyar Sereg közt-lebegett. Így jöve-
 elöl ő Excellentiájának udvari lovagja, 's
 hat lovas szekere; mellyen Maga kalpago-

san és azon öltözetben a' mellyel a' Korona őrző Magyar Sereget vezetni szokta, 's Cons. Fáy Ágoston Úr, ülének. Ezt hat lovon ülő Nemes Ifjú fogta körül, hasonlóképpen azon öltözetben, a' mellyben ezen Vármegye Nemessége fog öltözni a' midőn a' jövő hónapban a' Korona mellett őrt áll. Így ment az egész Sereg az Eperjesi kapuig-fel, és ismét a' más foron-le a' Fő-Ispány-nak tulajdon Házáig, hol egy újabb idvezlés után a' lovas Sereg muzsika alatt szla széllyel. —

Meg-volt 19-ben a' Restauratio is. A' Fő Ispány nem erőltetett semmit, által engedett mindent a' Rendeknek, de egy gyönyörű Magyar beszéddel elébb arra intézte őket, hogy a' választandó Tisztekben ne nézzenek semmi Vallásbéli külömbséget, hanem tsak az érdemet, születést, birtokot, mivel nevezetesen az utóbbik punctumra, az, a' ki magát jól bírja nem fog húza-vonára olly könnyen vetemedni, mint az, a' kit a' szorultság nyom. Nem felejtkezett-el az adó-fizető Népről is; 's kérte a' Rendeket, hogy a' föld művelő népet tartsák úgy, mint a' Természet által atyánkfiájává tett Társainkat.

Az első Vice-Ispánfági székben megmaradott Consil. Fáy Ágoston Úr; második maradt Bizáki Puky László Úr. Nótáriusok

fok lettek Tiszta Ferentz, Bártzay István, és Zombori Ferentz Urak. Fő Perceptor Ivánkai Vitéz Imre, Fő Szólga Bírák, Vajdai Szent Imrey Gábor, Zombori Gábor, Tóth Váradgyai Kornis István, Göntz Ruzsikai Krainik Jó'sef, és Darvas János. Al Szólga Bírák Lántzi Ferentz, Jakabfalvi András, Bártzai Ferentz, Fáy Károly, és Balog Jó'sef. Fiscálifok Domonkos Sámuel, és Pófa Gábor Urak.

Kazinezy.

A' Találós Mese vólt *Árnyék Óra*; a' Rejtett Szó *LÓ*, mellyből ki-telik ól.

Találós Mese.

Van egy Elementum, találd-ki mitsoda?
 Ha jól rá figyelmezs, nem igen nagy tsuda.
 Nints ez egész földön, egy van az Országban,
 Sőt mondhatom egy van ez egész világban.
 Egy emberben lintsen, 's az Affzonyok bírják,
 A' Dámák 's a' Bábák kettésével írják,
 Minden ember erre áfit tátja száját,
 E' nélkül az ortza el-veszti formáját.
 A' Nap 's a' tsillagok e' nélkül nem léznek,
 A' Pápa 's a' Tsásfár más neveket vesznek,
 Érfekek 's Püspökök erre rá nem kapnak,
 Elég ebből egyet bírni minden Papnak.

K 5

A'

A' Túdós emberek erre nem ügyelnek,
 A' Varga 's a' Paraszt leg-inkább fülelnek.
 A' Kondás hármat bír veres malatzjával,
 A' vitéz tsak egyet üres Tarsojával.
 Hogy ezt ki-találhasd, hihető próbálad:
 Tátsd-fel tsak a' szádat, egybe ki-találad.
 N. Kálló. F. Gy.

Rejtett Szó.

Mit tévz ez? ha a' négy egész tulajdonom;
 A' három végfőtől magamat meg-vonom.
 A' négy mindég helyt áll a' törvény székekenn,
 Úr a' három végfő tsak a' szemetekenn.
 Nézd! a' három elfőt bimbó 's tsakó vónja
 'S ez a' szántó ember' leg-drágább vagyonja.
 Martosról. Édes Gergely.

Posony Bika Hav. 22-dik napj.

Igen örvendezünk a' Haza bódogítá-
 sára újonnan kezdett munkáinak. Szégye-
 nitse-meg kérjük jó-téteményeivel ezen há-
 ládatlan Hazát. Én már vagy két darabot
 által fordítottam a' *Racínból*, igen szíves
 dolgot tselekedne, ha ennek tovább való
 fordítását nekém által engedné, ezen kívül
 is olly betses tárgyakat vett-fel, mellyekért
 minden bizonnyal a' Haza tapsolását reményl-
 hetné, ha a' Hazánk érdemes fíjainak fárad-
 ságát meg-szokta vólna jutalmazni. A' *Brú-*
tust

tust is akkor tudtam-meg, hogy vagyon fordítva, midőn már felénél többet által fordítottam.

De azonban hová törekedünk? Ha Haza nyelvünk ismét olly idegen lenni kénytelenítették önnön Hazájában, mint az előtt, mi halzna fáradozunk? Hány munkás Hazafinak betses Szándéka fog ez által ismét el-nyomattatni, ha a' Deak nyelv első rangba helyezettetik? Azon régi tehetetlenségbe fog egész Haza ismét vissza szállni: mert tsak az Anya nyelv az, melly különös ébresztő ösztönökkel bír a' tudományok' terjesztésekre, a' Haza' bódogítására. Frantzia, Anglus Országban soha se vólna olly nagy virágzásában, olly nagy kélletében a' józan tudomány, a' böltselkedés, a' mesterfégeknek minden féle nemek, ha a' Haza nyelv által nem élesztetnék, ha ennek meg-tanulhatására idegen, egész fél életi időben telő, akkor is tökéletlenül tudott nyelvhez kénytelenítetnének folyamodni. De óh bár fietne egy másod József jönni, ki ezen kihólt, nagyobb fáradságba, mint haszonba telő nyelvet, mellyet majd az egész nép nem érthet, a' kinek mind az által szint olly jussa vólna a' szép tudományokra, a' Nemesebb mesterfégekre, a' böltselkedésre, a' 'Természet' minden némű kintseire, a' Műsákkal való ártatlan mulatságra, a' perbe vett

vett ügyre, 's az igazság' folytatása' hallására; jönne, hogy által látná annak híjánofságát, mellyet már által-lát az egész Európa, által-látnak mindenek (szégyen) tsak a' Magyarok nem. Majd midőn Haza nyelvünket ismét számkivetésbe, vagy félre némelly szegletbe ama jámbor föld-mívelőkhöz küldetendő, ki-tisztúlni kezdő gyönyörű, és mindenre alkalmas nyelvünknek minden némű gyülevész Deák, 's más szókkal való meg-fértéztetését, hallani fogjuk, ezen egész Hazának szégyenére szolgáló számtalan idegen Nemzetfégeknek, nyelveknek Hazánkban való nagyobb el-terjedését, 's hónnyai nyelvünk veszedelmét könybe lábbodtt szemekkel szemlélni fogjuk, akkor óh Hazánk' Tűdófsai, kik már két három esztendőök által olly köz haszont elő-mozdító, Haza ditsőségére szolgáló munkákkal bódgították Országunkat, a' mennyi Deák munkákat egész fenn állásától fogva se mutathat; (és még mennyivel vólnátok készek bódgítani) akkor ti tsak a' szelíd Múzfák, és önnön kebeletekbe önthetitek ki zápor könnyeiteket, azt panaszolván az igaz egeknek, hogy miért derítettek most olly bódgósággal tsalogató tsillagot, mennél fetétebben látjuk bódgóságokra vezérlő partunkat, mint amaz idegen napnak egünkre való gyászos homályában.

Én ezt ugyan nem a' végre írtam, de igen nagy kedveséget tselekezik a' nagy érdemű Úr, ha a' Haza nyelv' javallására ezen darabot Levelemből Gyűjteményjébe szorítja.

Fehér György.

* * *

Én P. J. ezen fáradhatatlan buzgóágú jó Hazafinak örömet által engedem az egész Racinnek fordítását.

Eggy öreg emberről, ki sóha a' szomszéd faluban sem járt a' maga falujából.

Szerentsés ember a' bizony valójában,

Ki idejét tölti maga hazájában.

Ki, a' melly kunyhóban szopta anyja' tejét,

Ott éri ősz hajjal bé-borúlni fejét.

'S a' melly földön tsúszott tsetsemő korában,

Ugyan azon járhat vén állapotjában.

Nem látott a' sóha idegen helyeket,

Nem kóstolt idegen Orzági vizeket.

Nem járt kereskedni a' nagy tengerekre,

Hol a' tolvajoknak akadna kezekre.

Nem vólt a' kegyetlen Mávorsnak szolgája,

Hogy légyen a' rabló ellenség' prédája.

A' közelebb való falut sem szemlélte,

Mint hogy a' magáját leg-jobbnek ítélte.

Ka-

Kalendáriumból nem vizsgál jövendőt,
 Hanem aratással méri az esztendő.
 A' tavaszt esméri az új virágokról,
 Az ősz ért almákkal, lé-görcbült ágokról.
 Tudja, hol kell várni a' Nap' támadását,
 Szokott helyen lesi annak haladását.
 A' melly fának hosszát ölével meg-mérte,
 Annak vénülését 's romlását is érte.
 Láta első, láta másod' Unokáját,
 Még sem rántzolta-meg a' vénség pofáját.
 Ez a' kedves élet! ez a' virgontz vénség!
 De most az ilyenhez nem lehet reményfég.
 Sz. M.

*Montesquieu' Visgálódási, melly okai lé-
 gyenek a' Római Birodalom' nagy völ-
 tának és annak hanyatlásának.*

6-dik résznek 19-dik szakasza.

Ez a' valóságos Tűdósok között ragyo-
 gó Montesquieu Úr, ki a' Világ' jobb ré-
 szének szemei előtt az ő fontos és rövide-
 den írt érdemes munkáiért, leg-kiváltkép-
 pen pedig a' Törvények' származásának, a-
 zoknak a' Vallással, az emberekkel, és a-
 zoknak természeti mivoltokkal, a' földnek
 a' mellyen laknak helyheztetése' állapotjá-
 val, a' bé-vett szokásokkal, és az Uralko-
 dásokkal, és az uralkodásnak mivóltával
 tett 's- fontosan meg-visgált *combinációjá-
 ért*

ért az az öszve mérfékléséért; a' tanulni és gondolkodva mérfékelni kíváno Világ lakosainak meg-fizethetetlen hafznot 's gyönyörűséget, magának pedig a' leg-újabb idők-re ki terjedő érdemlett dítséretet szerzett: Ezen érdemes Ember, Atillának a' Hunnok' 's következőképpen a' Magyarok' főbb 's hatalmasabb Fejedelmének emberi 's Fejedelmi minéműségéről egy rövid tzikkelyt írt, a' melly itt Frantzból Magyarra fordítva következik.

Atilla' nagy voltáról.

Éppen a' Római Birodalom hanyatlásakor vette kezdetét a' Keresztyén vallás, ezen hanyatlásnak okául a' Keresztyének a' Pogányokat állíták, a' pogányok ellenben a' Keresztyénekre vetettek. A' Keresztyének azt mondák, hogy leg-elsőbb Dioklézianus rontá-el a' Birodalmat, maga mellé még-három Országoló Társakat vévén; (a) mivel mind egyik ezen Fejedelmek közzül, olly költségesen 's pompáfan élt, és olly számos hadi népet akart tartani, mint midőn csak egy vólt a' Fejedelem; ez által azok' számos a' kik fizetést vártak, nem lévén egyen-

F e g y z é s.

(a) Laktantzius az Űldözök haláláról.

gyenlő azokéval a' kik fizettek; az adóbéli terhek olly nagyra nőttek, hogy a' földmivelőknek el kellett hagyni földeiket, melyek azután erdőkké váltanak. A' Pogányok ellenben nem szüntének kiáltozni az új tisztelet' módja ellen, melly mind addig hallatlan volt: és mint egy időben midőn Róma városa tellyes virágában vala, a' Tiberis kiöntését, és más szerentsétlen de természeti eseteket, az Isten' haragjának tulajdonítának, úgy ezen haldokló Rómában, a' szerentsétlenfégekért egyedül ezen új Isteni tiszteletet, és a' régi oltárok' fel-forgatását okozták.

Symmachus Præfectus a' győzödelem' oltára eránt a' Tsászárhoz írt levelében, leg-hatalmasabban hartzolt a' Keresztyén Vallás ellen, tsupa köz néphez illő, de ugyan azért leg-többször az emberi elmét el-tévesztő eszeskedéssel.

„ Mi dolog vihet minket az Istenek es-
 „ méretére mint el-múlt boldog állapotunk'
 „ tapasztalása, szükféges hogy annyi el-múlt
 „ száz esztendőkhöz hívek maradjunk a'
 „ mi Atyáinkat követvén, kik az övéi-
 „ ket olly szerentséfen követték.

(A' többi következik.)